

9960 PPF VK
alg

A A N T E K E N I N G

Van DSES
Aan M via Sent
genier

Betreft: Gesprek met Drs. Kohnstamm.

Tijdens een ontmoeting met Drs. Kohnstamm op 28 november j.l. kwamen verschillende aspecten van de toetreding van Groot-Brittannië c.s. tot de E.E.G. ter sprake. Ik releveer uit het gesprek een centraal thema, een Leitmotif, dat in verschillende varianten voortdurend werd herhaald, n.l. dat de Europese landen bij al hun toekomstige beslissingen ten nauwste rekening zullen moeten houden met de Amerikaanse opvattingen.

Drs. Kohnstamm formuleerde dit niet zó dat de Europeanen thans in Washington telkenmale 'the green light' moeten vragen alvorens onder elkander regelingen te treffen, maar zijn stelling kwam daarop neer dat beslissingen vermeden zouden moeten worden die dan vervolgens tot een principiële controverse tussen de Verenigde Staten en de (vergroete) E.E.G. zouden kunnen leiden.

Een voorbeeld diene om deze gedachtengang te illustreren: de Amerikanen kunnen accepteren en binnenslands verdedigen een vergroete E.E.G. wier leden de politieke doelstellingen van de Europese Gemeenschap onderschrijven. Zij kunnen niet aanvaarden een associatie met neutrale Europese staten die op het creëren van een uitsluitend economische band neerkomt, omdat een vergroting van een preferentiële zône alleen geslikt kan worden wanneer deze een politiek doel dient. Derhalve zullen de E.E.G.-landen een associatieaanvraag van de drie neutralen moeten weigeren, dan wel - indien zulks op grond van de verdragsbepalingen niet mogelijk is - de drie landen a priori moeten mededelen dat de E.E.G. de onderhandelingen zodanig zal traineren, dat het doel der neutralen in geen jaren bereikt wordt.

De heer Kohnstamm is niet geïnteresseerd in argumenten dat voor twee der drie neutralen externe politieke overwegingen een volledige toetreding onmogelijk of bezwaarlijk kunnen maken. Evenmin interesseerde mijn gesprekspartner de volgende tegenwerping: blijkens de préambule van het Rome-Verdrag is de primaire taak van de lid-staten om de eenheid van de Europese volkeren te versterken en daartoe de bestaande barrières in Europa te slechten. Een associatie met neutrale landen, indien en voor zover deze bereid zijn de bepalingen van het Verdrag in toto te

accepteren zonder daarvan de politieke implicaties voorshands te kunnen aanvaarden, is dus een oplossing die volledig binnen de doelstellingen van het Rome-Verdrag ligt.

Toen verwezen werd naar de Griekse associatie, verklaarde de heer Kohnstamm dat dit een vergissing is geweest welke niet tot een herhaling daarvan dwong. Anderzijds wees hij erop dat er geen aanleiding bestaat om met landen als Griekenland en Turkije wél, en met een land als Israël géén associatie aan te gaan.

Dit gesprek is een duidelijke indicatie hoezeer de Monnet-groep in de komende maanden de Amerikaanse kaart in Europa zal uitspelen. Het is een vraag van groot politiek belang of men de neutralen, zelfs als zij het Rome-Verdrag zullen aanvaarden met een minimum aan noodzakelijke aanpassingen, mag terugstoten.

Mr. G.E. Baron van Ittersum,
Brussel, 30 november 1961.